

ลักษณะทางประชากรที่อาจมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างแบบของครอบครัว
กับระดับภาวะเจริญพันธุ์และขนาดของครอบครัวในอุคมคติ

แบบของครอบครัวกับการเจริญพันธุ์

ในประเทศไทยแบบของครอบครัวที่พบกันทั่วไป ๆ ไปนั้น ส่วนใหญ่เป็นแบบครอบครัวเดี่ยว^๑ จากตัวอย่างในชุมชนหนึ่ง จะเป็นครอบครัวเล็กกว่า ๒๐ % ของครอบครัวทั้งหมดในชุมชน แต่อย่างไรก็ตามลักษณะแบบครอบครัวเดี่ยวก็เป็นลักษณะเริ่มต้นของแบบหมุนเวียนของครัวเรือน ครอบครัวจะมีลักษณะเป็นครอบครัวแรกเริ่ม ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วจะประกอบด้วยพ่อแม่ลูก ต่อมาเมื่อลูกแต่งงาน ครอบครัวของลูกก็เข้ามาอยู่รวมด้วย ทำให้ครอบครัวแรกเริ่มกลายเป็นครอบครัวขยายประกอบด้วยครอบครัวของพ่อแม่เดิม และครอบครัวของลูกที่แต่งงาน ต่อมาเมื่อพ่อแม่ตาย ครอบครัวลูกก็กลับมาเป็นครอบครัวเดี่ยวอีก นอกจากนี้แล้วยังมีครอบครัวขยายแบบอื่น ๆ ที่มีเครือญาติทั้งฝ่ายหัวหน้าครัวเรือนหรือภรรยาอาศัยอยู่ด้วย

จากการศึกษาในเรื่องแบบของครอบครัวกับการเจริญพันธุ์นี้ ได้มีผู้ศึกษาพบว่าครอบครัวแบบขยายจะเพิ่มระดับการเจริญพันธุ์มากกว่าลด^๒ ทั้งนี้เพราะคู่สามีภรรยาจะเฝ้าหัดบุตรได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงภาระทางเศรษฐกิจที่จะต้องเลี้ยงดูบุตรที่เกิดมาใหม่ เพราะว่าการอันนี้มิได้เป็นของคู่สามีภรรยาแต่ผู้เดียว แต่เป็นภาระของสมาชิกในครอบครัวขยายทุกคน ในขณะที่ในครอบครัวเดี่ยว การมีบุตรหมายถึงภาระในการเลี้ยง

---

^๑ Smith H. Harvey and others, Area Handbook for Thailand American University, Foreign Area Studies, Washington D.C. 1968. pp. 119 - 123

Edwin D. Driver, Differential Fertility in Central India (Princeton University Press, Princeton, New Jersey, 1963) pp. 39 - 40

คุก และสำหรับในครอบครัวขยาย สตรีจะนิยมมีบุตร เพราะเข้าใจว่าเป็นหนทางแห่งการ
 ยอมรับจากญาติพี่น้องของสามี ความมั่นคงมีได้ด้วยการให้กำเนิดบุตร และการที่นิยมมีบุตร
 มาก ๆ อาจเนื่องมาจากการที่มีค่าิยมที่นิยมมีครอบครัวขนาดใหญ่ อันจะนำมาซึ่ง
 ชื่อเสียงในชุมชน และมีกำลังอำนาจในการเมืองหมู่บ้าน และเพื่อผลประโยชน์ทาง
 เศรษฐกิจ ขนาดของครอบครัวหมายถึงความแตกต่างระหว่างทรัพย์สินและกรรม
 เสียหายในการประกอบการเกษตรกรรม เมื่อไม่มีเครื่องมือช่วยในการประกอบ
 เกษตรกรรม และไม่มีทุนทรัพย์พอที่จะจ้างแรงงาน การมีครอบครัวขนาดใหญ่ก็ช่วย
 ได้ในเรื่องนี้ แต่จากการศึกษาที่อื่นเคียของ Pakrasi และ Malaker^๓
 พบว่าเมื่อพิจารณาตามระดับทางเศรษฐกิจในครอบครัวขยายมีจำนวนทารกที่เกิดใน
 ฤดูสมรสแต่ละคู่ต่ำกว่าจำนวนเฉลี่ยของทารกที่เกิดในครอบครัวเดี่ยว ในขณะที่ใน
 ไอร์แลนด์ ครอบครัวเดี่ยวมีการเจริญพันธุ์ต่ำ เพราะฤดูสมรสต้องยืดเวลาการสมรส
 ออกไป เนื่องจากต้องใช้เวลาสร้างตัวใหม่ให้หลักฐานก่อนทำการสมรส^๔ ในการ
 ศึกษาจากข้อมูลในเขตเมืองของประเทศไทย (ตารางที่ ๑) พบว่าครอบครัวแบบขยาย
 แบบที่ ๑ และ ๒ จำนวนของผู้ที่มีบุตรเกิดรอด ๑ - ๒ คน มีร้อยละ ๓๑.๓ และ ๒๖.๒
 ตามลำดับ และมีค่าเฉลี่ยของจำนวนบุตรทั้งหมดเท่ากับ ๓.๔ และ ๔.๔ แต่ในครอบครัว
 ที่ฤดูสมรสไม่อยู่ปรากฏว่าจำนวนของผู้ที่มีบุตรเกิดรอด ๑ - ๒ คน มีมากที่สุดร้อยละ
 ๓๓.๕ สำหรับในครอบครัวเดี่ยวจำนวนผู้ที่มีบุตร ๑ - ๒ คนมีเพียงร้อยละ ๒๒.๔

^๓ Kanti Pakrasi and Chitrajan Malaker, "The Relationship
 Between Family Type and Fertility", Milbank Memorial Fund Quarterly,
 (October 1967), pp. 451 - 459

^๔ Kingsley Davis and Judith Blake, Social Structure and
 Fertility, Analytic Framework, Economic Development and Social
 change, 1956 pp. 211 - 235

ตารางที่ ๑ อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่สมรสแล้วจำแนกตามจำนวนบุตร เกิดโรคและแบบของครอบครัว

แบบของครอบครัว	จำนวนบุตร เกิดโรค					รวม	จำนวนบุตรเฉลี่ย
	ไม่มีบุตร	๑-๒	๓-๔	๕-๖	๗ คนขึ้นไป		
บุคคลคนเดียว	๕๕.๗	๒๑.๔	๑๔.๓	๗.๑	๒๑.๔	๑๐๐.๐(๒๘)	๓.๑
ครอบครัวเดี่ยว	๖.๘	๒๒.๘	๒๗.๐	๒๑.๐	๒๒.๔	๑๐๐.๐(๑๐๔๒)	๕.๔
ครอบครัวขยาย ๑	๗.๗	๓๑.๗	๒๖.๐	๑๘.๓	๑๖.๒	๑๐๐.๐(๕๕๒)	๓.๘
ครอบครัวขยาย ๒	๖.๐	๒๖.๒	๒๔.๖	๑๙.๗	๒๓.๕	๑๐๐.๐(๑๘๓)	๕.๔
เกี่ยวของ	๔.๕	๓๗.๙	๒๑.๒	๒๒.๗	๑๓.๖	๑๐๐.๐(๖๖)	๓.๗
ไม่เกี่ยวของ	* ๓	* ๓	* ๓	-	-	* ๓(๓)	๑.๗
รวม	๗.๔	๒๖.๓	๒๖.๑	๑๙.๙	๒๐.๓	๑๐๐.๐(๑๘๖๔)	๕.๒

ตารางที่ ๒ อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่สมรสแล้วจำแนกตามจำนวนบุตรที่มีชีวิตและแบบของครอบครัว

แบบของครอบครัว	จำนวนบุตรที่มีชีวิต				รวม	จำนวนบุตรเฉลี่ย	
	ไม่มีบุตร	๑-๒	๓-๔	๕-๖			
บุคคลคนเดียว	๓๘.๕	๓๐.๘	๑๕.๔	๑๑.๕	๓.๘	๑๐๐.๐(๒๖)	๑.๙๓
ครอบครัวเดี่ยว	๗.๓	๒๔.๗	๒๙.๑	๒๒.๓	๑๖.๖	๑๐๐.๐(๒๐๔๔)	๓.๘๘
ครอบครัวขยาย ๑	๘.๑	๓๓.๑	๒๗.๔	๑๘.๐	๑๓.๔	๑๐๐.๐(๕๕๔)	๓.๔๗
ครอบครัวขยาย ๒	๖.๐	๒๗.๓	๒๖.๒	๒๔.๐	๑๖.๔	๑๐๐.๐(๑๘๓)	๓.๙
เกี่ยวของ	๖.๑	๔๓.๙	๒๙.๒	๑๓.๖	๑๒.๑	๑๐๐.๐(๖๖)	๓.๑๘
ไม่เกี่ยวของ	* ๓	* ๓	* ๓	-	-	* ๓(๓)	๑.๖๗
รวม	๗.๘	๒๘.๒	๒๘.๐	๒๐.๗	๑๕.๓	๑๐๐.๐(๑๘๖๖)	๓.๗๐

ตารางที่ ๓ อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่สมรสแล้วจำแนกตามจำนวนบุตรในอุดมคติ และแบบของครอบครัว

แบบของครอบครัว	จำนวนบุตรในอุดมคติ						รวม	จำนวนบุตรเฉลี่ย		
	ไม่มีบุตร	๑	๒	๓	๔	๕			๖	๗ คนขึ้นไป
บุคคลคนเดียว	๒.๖	๒.๖	๒๖.๓	๓๑.๖	๑๕.๘	๓.๙	๕.๓	๗.๙	๑๐๐.๐(๓๘)	๓.๒
ครอบครัวเดี่ยว	๑.๑	๓.๗	๑๖.๓	๒๐.๓	๒๕.๑	๑๓.๑	๓.๙	๑๒.๕	๑๐๐.๐(๒๗๓)	๔.๑
ครอบครัวขยาย ๑	๑.๒	๒.๐	๑๓.๙	๒๔.๒	๒๗.๙	๑๓.๙	๘.๗	๘.๒	๑๐๐.๐(๔๐๒)	๔.๐
ครอบครัวขยาย ๒	๕.๖	๕	๑๒.๙	๑๖.๑	๓๑.๕	๑๖.๙	๓.๓	๘.๙	๑๐๐.๐(๑๒๔)	๔.๐
เดี่ยวของ	-	๓.๗	๑๖.๗	๒๗.๘	๒๙.๖	๓.๘	๕.๕	๙.๓	๑๐๐.๐(๕๔)	๓.๘
ไม่เกี่ยวข้อง	-	-	-	* ๗	-	* ๗	-	-	* ๗(๒)	๔.๐
รวม	๑.๕	๒.๙	๑๕.๕	๒๑.๘	๒๖.๕	๑๓.๘	๓.๙	๑๐.๕	๑๐๐.๐(๑๒๙๓)	๔.๐

* ๗ คำกว่า ๕ ราย

จากตารางข้างบนจะเห็นได้ว่า จำนวนบุตรในอุดมคติของทั้งครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยายไม่แตกต่างกันมากนัก คือมีประมาณ ๔ คน

แต่มีบุตรในขนาดปานกลาง ๓ - ๔ คน ร้อยละ ๒๗.๐ แต่เมื่อคิดจำนวนรวมของจำนวน ผู้ที่มีบุตร เกิดรอดมากปรากฏว่า ในครอบครัวเดียวกันมีจำนวนผู้ที่มีบุตร เกิดรอดเฉลี่ย ๔.๔ คน ทั้งนี้ อาจจะเป็น เพราะมีเรื่อง เศรษฐกิจ เข้ามาเกี่ยวข้อง ของ ครอบครัวเดียวกันที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจที่ดีสามารถที่จะเลี้ยงดูบุตรจำนวนมากได้ และเมื่อพิจารณาจำนวนบุตรที่มีชีวิต (ตารางที่ ๒) พบว่า ไม่มีความแตกต่างจากตารางที่ ๑ มากนักคือ ในครอบครัวขยาย แบบที่ ๑ และ ๒ จำนวนผู้ที่มีบุตรที่มีชีวิตอยู่ ๑ - ๒ คนมีร้อยละ ๓๓.๑ และ ๒๗.๓ และ ครอบครัวที่คู่สมรสไม่อยู่ จำนวนของผู้ที่มีบุตรที่มีชีวิตอยู่ ๑ - ๒ คน มีสูงที่สุดคือร้อยละ ๔๓.๕ และสำหรับครอบครัวเดียวกันจำนวนรวมของผู้ที่มีบุตรที่มีชีวิตมาก เช่นเดียวกับจำนวนบุตร เกิดรอด การที่มีความแตกต่างน้อยมากในสัดส่วนการตายในทุกแบบของครอบครัว เนื่อง มาจากในเขตเมืองบริการด้านสาธารณสุขโลก สาธารณสุข ที่ให้แก่ประชาชนเป็นไปได้ เท่าเทียมกันพอสมควร แต่อย่างไรก็ตามในวิธานิพนธ์นี้ก็จะได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะโครงสร้างและแบบครอบครัวกับจำนวนบุตร ทั้งที่เกิดรอดและมีชีวิตควบคู่กันไป ส่วน จำนวนบุตรในอุดมคติของสตรีซึ่งจำแนกตามแบบของครอบครัวนั้น (ตารางที่ ๓) พบว่า จำนวนบุตรในอุดมคติของทั้งครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยายไม่มีความแตกต่างกัน คือ ในครอบครัวเดี่ยวมีจำนวนบุตรในอุดมคติเฉลี่ย ๔.๑ คนและในครอบครัวขยายแบบที่ ๑ และ ๒ มี ๔.๐ คน

ในเรื่อง เกี่ยวกับจำนวนบุตรและขนาดของครอบครัวในอุดมคติของคู่สามีภรรยา ทั้งในครอบครัวแบบเดี่ยวและขยาย นอกจากจะขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจร่วมกันของคู่สามี ภรรยาและองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น ฐานะของครอบครัวแล้วก็ยังขึ้นอยู่กับลักษณะทาง ชีวิตวิทยาหรือทางประชากรของบุคคลเหล่านั้นด้วย เพราะในการที่จะมีบุตรมากน้อยเพียง ไรขึ้นกับลักษณะทางสรีระของสตรีที่เกี่ยวกับช่วงอายุที่สตรีอาจให้กำเนิดบุตรได้ เพราะฉะนั้น จึงเป็นที่น่าสนใจว่าลักษณะดังกล่าวจะก่อให้เกิดความแตกต่างกันอย่างไรในแต่ละแบบของ ครอบครัวกับการเจริญพันธุ์

อายุแรกสมรส

อายุแรกสมรสมีส่วนสัมพันธ์กับเรื่องจำนวนบุตร คือสตรีที่สมรสเมื่ออายุยังน้อยมีแนวโน้มที่จะต้องการมีบุตรจำนวนมากกว่าสตรีที่สมรสเมื่ออายุมาก^๕ และยิ่งกว่านั้นเนื่องจากสตรีที่ทำการสมรสเมื่ออายุยังน้อยย่อมมีช่วงระยะเวลาอยู่ในการสมรสนานกว่าสตรีที่สมรสเมื่ออายุมาก อายุแรกสมรสจึงเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งมีความสัมพันธ์กับจำนวนบุตร จากการศึกษาพบว่า สตรีผู้ป็นที่อยู่ในเขตเมืองฮาวาย ที่มีอายุแรกสมรส ๑๕ ปี หรือต่ำกว่านั้นมีบุตรโดยเฉลี่ย ๔.๕๔ คน สตรีที่มีอายุแรกสมรส ๒๐ - ๒๑ ปี มีบุตรโดยเฉลี่ย ๓.๘๐ คน ๒๒ - ๒๓ ปี มีบุตรโดยเฉลี่ย ๓.๖๐ คน ๒๔ - ๒๕ ปี มีบุตรโดยเฉลี่ย ๒.๗๒ คนและ ๒๖ ปีขึ้นไปมีบุตรโดยเฉลี่ย ๒.๑๑ คน^๖ ในการศึกษาค้างนี้ ได้พิจารณาอายุแรกสมรสของสตรีโดยนำเอาอายุปัจจุบันของสตรีเข้ามาพิจารณาร่วมด้วยพบว่า (ตารางที่ ๔) สตรีที่ปัจจุบันอายุ ๑๕ - ๒๔ ปี และมีอายุแรกสมรส ๑๕ - ๑๗ ปี ทั้งในครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยายแบบที่ ๑ และ ๒ อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่มีบุตรที่มีชีวิต ๑ - ๒ คน ไม่แตกต่างกันมากนัก คือเป็นร้อยละ ๗๑.๕, ๗๐.๐ และ ๗๑.๔ ตามลำดับ อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่มีบุตร ๓ - ๔ คน ก็มีจำนวนไม่มากนัก คือในครอบครัวเดี่ยวร้อยละ ๑๕.๖ และครอบครัวขยายแบบที่ ๑ และ ๒ ร้อยละ ๒๕.๐ และ ๒๔.๖ ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาจำนวนบุตรที่มีชีวิตโดยเฉลี่ยพบว่าในครอบครัวขยายแบบที่ ๒ มีจำนวนบุตรที่มีชีวิตโดยเฉลี่ยมากกว่าในครอบครัวขยายแบบที่ ๑ และครอบครัวเดี่ยวคือประมาณ ๒.๐๗ คน ที่เป็นเช่นนี้ก็เนื่องจากในครอบครัวขยายแบบที่ ๒ นั้นเป็นครอบครัวขยายที่ประกอบด้วยครอบครัวเดี่ยว ๒ ครอบครัวขึ้นไป และส่วนใหญ่หัวหน้าครอบครัว

^๕ United Nations, The Mysore Population Study, Population Studies, No, 34 (New York, 1961) p, 140

^๖ J. Scott Matsumoto, Chai Bin Park and Bella Z Bell, "Fertility Differential of Japanese Women in Japan, Hawaii and California," Working Paper of the East - West Population Institute. Paper No.14, May 1971, pp 26 - 27

ตารางที่ ๔ อัตราส่วนร้อยละของจำนวนบุตรที่มีชีวิต จำแนกตามแบบ
ของครอบครัวอายุแรกสมรสและอายุปัจจุบันของสตรี

แบบของครอบครัว	จำนวนบุตรที่มีชีวิต					รวม	จำนวนบุตรเฉลี่ย
	ไม่มีบุตร	๑-๒ คน	๓-๔ คน	๕-๖ คน	๗ คนขึ้นไป		
รวมทั้งหมด							
อายุปัจจุบัน ๑๕-๔๕ ปีขึ้นไป							
๑๕-๓๐							
บุคคลคนเดียว	๓๖.๐	๓๒.๐	๑๖.๐	๑๒.๐	๕.๐	๑๐๐.๐(๒๕)	๒.๐
ครอบครัวเดี่ยว	๙.๔	๒๔.๘	๒๘.๔	๒๖.๗	๑๖.๖	๑๐๐.๐(๑๐๑๖)	๓.๘
ครอบครัวขยาย ๑	๘.๓	๓๒.๕	๒๗.๗	๑๘.๕	๑๓.๐	๑๐๐.๐(๕๓๐)	๓.๕
ครอบครัวขยาย ๒	๖.๑	๒๗.๖	๒๖.๗	๒๗.๕	๑๖.๑	๑๐๐.๐(๑๘๐)	๓.๖
เกี้ยวของ	๖.๑	๔๐.๕	๒๔.๐	๑๓.๖	๑๒.๑	๑๐๐.๐(๖๖)	๓.๖
ไม่เกี้ยวของ	* ๓	* ๓	* ๓	-	-	* ๓(๓)	๑.๐
รวม	๙.๘	๒๘.๑	๒๘.๓	๒๐.๕	๑๕.๒	๑๐๐.๐(๑๘๒๐)	๑.๘
อายุปัจจุบัน ๑๕-๒๔							
๑๕-๑๗							
บุคคลคนเดียว	-	-	-	-	-	-	-
ครอบครัวเดี่ยว	๑๒.๕	๗๑.๘	๑๕.๖	-	-	๑๐๐.๐(๓๒)	๑.๖
ครอบครัวขยาย ๑	๕.๐	๗๐.๐	๒๕.๐	-	-	๑๐๐.๐(๒๐)	๑.๘
ครอบครัวขยาย ๒	-	๗๑.๘	๒๘.๖	-	-	๑๐๐.๐(๗)	๒.๑
เกี้ยวของ	-	-	-	-	-	-	-
ไม่เกี้ยวของ	-	-	-	-	-	-	-
รวม	๘.๕	๗๑.๒	๒๐.๓	-	-	๑๐๐.๐(๕๙)	๑.๘
๑๘-๑๙							
บุคคลคนเดียว	-	* ๓	-	-	-	* ๓(๑)	๑.๕
ครอบครัวเดี่ยว	๒๖.๒	๖๑.๘	๑๑.๘	-	-	๑๐๐.๐(๔๒)	๑.๓
ครอบครัวขยาย ๑	๒๑.๗	๖๕.๒	๑๓.๑	-	-	๑๐๐.๐(๒๓)	๑.๔
ครอบครัวขยาย ๒	๓๓.๓	๕๐.๐	๑๖.๗	-	-	๑๐๐.๐(๖)	๑.๓
เกี้ยวของ	-	-	-	-	-	-	-
ไม่เกี้ยวของ	-	-	-	-	-	-	-
รวม	๒๕.๐	๖๒.๕	๑๒.๕	-	-	๑๐๐.๐(๗๒)	๑.๓

ตารางที่ ๔ (ก)

แบบของครอบครัว	จำนวนบุตรที่มีชีวิต					รวม	จำนวนบุตรเฉลี่ย
	ไม่มีบุตร	๑-๒ คน	๓-๔ คน	๕-๖ คน	๗ คนขึ้นไป		
<u>๒๐-๒๑</u>							
บุคคลคนเดียว	-	-	-	-	-	-	-
ครอบครัวเดี่ยว	๒๙.๖	๒๖.๗	๓๙.๗	-	-	๑๐๐.๐(๒๗)	๑.๑
ครอบครัวขยาย ๑	๒๕.๐	๖๐.๐	๑๕.๗	-	-	๑๐๐.๐(๒๐)	๑.๔
ครอบครัวขยาย ๒	*ก	*ก	-	-	-	*ก(๓)	๑.๐
เกี้ยวของ	*ก	*ก	-	-	-	*ก(๓)	.๕
ไม่เกี้ยวของ	-	-	-	-	-	-	-
รวม	๓๐.๐	๖๒.๓	๕๕.๔	-	-	๑๐๐.๐(๕๓)	๑.๒
<u>๒๒-๒๔</u>							
บุคคลคนเดียว	-	-	-	-	-	-	-
ครอบครัวเดี่ยว	๖๐.๐	๔๐.๐	-	-	-	๑๐๐.๐(๑๐)	.๖
ครอบครัวขยาย ๑	๕๕.๖	๓๓.๓	๑๑.๑	-	-	๑๐๐.๐(๕)	.๘
ครอบครัวขยาย ๒	*ก	*ก	-	-	-	*ก(๓)	.๕
เกี้ยวของ	-	-	-	-	-	-	-
ไม่เกี้ยวของ	-	-	-	-	-	-	-
รวม	๕๙.๑	๓๖.๔	๑๑.๑	-	-	๑๐๐.๐(๒๒)	.๗
<u>อายุปัจจุบัน ๒๕-๓๔</u>							
<u>๑๕-๑๗</u>							
บุคคลคนเดียว	-	*ก	-	-	-	*ก(๑)	๑.๕
ครอบครัวเดี่ยว	๒.๖	๒.๖	๔๘.๗	๒๘.๒	๑๗.๙	๑๐๐.๐(๓๙)	๔.๗
ครอบครัวขยาย ๑	-	๑๔.๓	๕๒.๙	๓๓.๓	๙.๕	๑๐๐.๐(๒๑)	๔.๓
ครอบครัวขยาย ๒	-	-	๖๐.๐	๔๐.๐	-	๑๐๐.๐(๕)	๔.๓
เกี้ยวของ	-	*ก	-	-	-	*ก(๑)	๑.๕
ไม่เกี้ยวของ	-	-	-	-	-	-	-
รวม	๑.๕	๙.๐	๑๖๖.๓	๑๐๙.๙	๒๗.๔	๑๐๐.๐(๒๗)	๔.๕
<u>๑๘-๑๙</u>							
บุคคลคนเดียว	-	-	-	-	-	-	-
ครอบครัวเดี่ยว	๑.๑	๑๗.๐	๔๖.๖	๒๗.๓	๘.๐	๑๐๐.๐(๘๘)	๔.๐
ครอบครัวขยาย ๑	๒.๖	๒๓.๗	๔๔.๗	๑๕.๘	๑๓.๒	๑๐๐.๐(๓๘)	๓.๙
ครอบครัวขยาย ๒	-	๑๖.๗	๔๑.๗	๓๓.๓	๘.๓	๑๐๐.๐(๑๖)	๔.๒
เกี้ยวของ	-	-	*ก	*ก	-	*ก(๒)	๔.๕
ไม่เกี้ยวของ	-	-	-	-	-	-	-
รวม	๑.๕	๑๖.๖	๑๕๙.๗	๑๕๐.๐	๓๙.๓	๑๐๐.๐(๑๔๐)	๔.๐

ตารางที่ ๔ (ข)

แบบของครอบครัว	ไม่มีบุตร	จำนวนบุตรที่มีชีวิต				รวม	จำนวนบุตรเฉลี่ย
		๑-๒ คน	๓-๔ คน	๕-๖ คน	๗ คนขึ้นไป		
<u>๒๐-๒๑</u>							
บุคคลคนเดียว	-	-	-	-	-	-	-
ครอบครัวเดี่ยว	๑.๖	๒๒.๖	๕๔.๘	๒๑.๐	-	๑๐๐.๐(๒๒)	๓.๔
ครอบครัวขยาย ๑	๓.๐	๓๓.๒	๓๒.๖	๑๖.๓	๓.๐	๑๐๐.๐(๔๓)	๓.๑
ครอบครัวขยาย ๒	๑๒.๕	๑๒.๕	๖๒.๕	๑๒.๕	-	๑๐๐.๐(๘)	๓.๐
เกี้ยวของ	* ๓	* ๓	-	-	-	* ๓(๓)	๑.๐
ไม่เกี้ยวของ	-	-	-	-	-	-	-
รวม	๕.๒	๒๘.๔	๕๕.๓	๑๘.๑	๒.๖	๑๐๐.๐(๑๑๖)	๓.๒
<u>๒๒-๒๔</u>							
บุคคลคนเดียว	-	-	-	-	-	-	-
ครอบครัวเดี่ยว	๓.๓	๔๑.๕	๔๓.๓	๓.๑	-	๑๐๐.๐(๖๕)	๒.๔
ครอบครัวขยาย ๑	๑๒.๒	๔๔.๘	๓๔.๓	๘.๒	-	๑๐๐.๐(๔๘)	๒.๓
ครอบครัวขยาย ๒	๔.๐	๔๘.๐	๔๘.๐	๔.๐	-	๑๐๐.๐(๒๕)	๒.๕
เกี้ยวของ	-	* ๓	-	-	-	* ๓(๒)	๑.๕
ไม่เกี้ยวของ	-	-	-	-	-	-	-
รวม	๘.๕	๔๕.๑	๔๑.๖	๑๕.๓	-	๑๐๐.๐(๑๔๒)	๒.๔
<u>๒๕-๒๘</u>							
บุคคลคนเดียว	-	-	-	-	-	-	-
ครอบครัวเดี่ยว	๒๕.๐	๕๐.๐	๒๐.๘	๔.๒	-	๑๐๐.๐(๔๘)	๑.๓
ครอบครัวขยาย ๑	๑๘.๖	๒๐.๕	๒๐.๘	-	-	๑๐๐.๐(๔๓)	๑.๖
ครอบครัวขยาย ๒	๑๕.๔	๔๖.๒	๓๐.๘	๓.๓	-	๑๐๐.๐(๑๓)	๒.๒
เกี้ยวของ	-	* ๓	-	-	-	* ๓(๒)	๑.๕
ไม่เกี้ยวของ	-	-	-	-	-	-	-
รวม	๒๐.๘	๕๔.๓	๒๑.๓	๒.๘	-	๑๐๐.๐(๑๐๖)	๑.๓
<u>๓๐+</u>							
บุคคลคนเดียว	-	-	-	-	-	-	-
ครอบครัวเดี่ยว	-	๘๓.๓	๑๖.๓	-	-	๑๐๐.๐(๖)	๑.๘
ครอบครัวขยาย ๑	* ๓	* ๓	-	-	-	* ๓(๓)	๑.๐
ครอบครัวขยาย ๒	* ๓	* ๓	-	-	-	* ๓(๓)	๑.๐
เกี้ยวของ	-	-	-	-	-	-	-
ไม่เกี้ยวของ	-	-	-	-	-	-	-
รวม	๑๖.๓	๙๕.๐	๑๖.๓	-	-	๑๐๐.๐(๑๒)	๑.๘

ตารางที่ ๔ (ค)

แบบของครอบครัว	จำนวนบุตรที่มีชีวิต					รวม	จำนวนบุตรเฉลี่ย
	ไม่มีบุตร	๑-๒ คน	๓-๔ คน	๕-๖ คน	๗ คนขึ้นไป		
<u>อายุปัจจุบัน ๓๕-๔๔</u>							
<u>๑๕-๑๗</u>							
บุคคลคนเดียว	-	-	-	-	-	-	-
ครอบครัวเดี่ยว	๔.๑	๖.๑	๑๘.๔	๓๖.๗	๓๔.๗	๑๐๐.๐(๔๘)	๕.๖
ครอบครัวขยาย ๑	-	๔.๐	๒๔.๐	๔๔.๐	๒๘.๐	๑๐๐.๐(๒๕)	๕.๖
ครอบครัวขยาย ๒	-	๓๓.๓	-	๓๓.๓	๓๓.๓	๑๐๐.๐(๖)	๒.๗
เกี้ยวของ	-	* ก	* ก	-	-	* ก(๓)	๒.๘
ไม่เกี้ยวของ	-	ก	-	-	-	* ก(๑)	๑.๕
รวม	๒.๔	๙.๕	๒๐.๒	๓๖.๙	๓๑.๐	๑๐๐.๐(๘๔)	๕.๔
<u>๑๘-๑๙</u>							
บุคคลคนเดียว	* ก	-	-	-	-	* ก(๑)	-
ครอบครัวเดี่ยว	-	๑๓.๘	๑๓.๘	๔๑.๒	๓๑.๓	๑๐๐.๐(๘๐)	๕.๕
ครอบครัวขยาย ๑	๓.๑	๑๒.๕	๒๑.๙	๓๔.๔	๒๘.๑	๑๐๐.๐(๓๖)	๕.๑
ครอบครัวขยาย ๒	-	๕.๙	๑๗.๖	๓๕.๓	๔๑.๒	๑๐๐.๐(๑๗)	๕.๙
เกี้ยวของ	-	๒๐.๐	๒๐.๐	๒๐.๐	๔๐.๐	๑๐๐.๐(๕)	๕.๓
ไม่เกี้ยวของ	-	-	-	-	-	-	-
รวม	๑.๕	๑๒.๖	๑๖.๓	๓๗.๘	๓๑.๙	๑๐๐.๐(๑๓๕)	๕.๔
<u>๒๐-๒๑</u>							
บุคคลคนเดียว	* ก	-	-	-	-	* ก(๑)	-
ครอบครัวเดี่ยว	๒.๗	๙.๖	๒๐.๕	๓๕.๖	๓๑.๕	๑๐๐.๐(๓๓)	๕.๔
ครอบครัวขยาย ๑	๓.๖	๑๐.๗	๓๕.๗	๓๒.๑	๑๗.๙	๑๐๐.๐(๒๘)	๔.๖
ครอบครัวขยาย ๒	-	๒๕.๐	๒๕.๐	๒๕.๐	๒๕.๐	๑๐๐.๐(๘)	๔.๗
เกี้ยวของ	๑๖.๗	๓๓.๓	-	๑๖.๗	๓๓.๓	๑๐๐.๐(๖)	๔.๑
ไม่เกี้ยวของ	-	-	-	-	-	-	-
รวม	๔.๓	๑๒.๑	๒๓.๓	๓๒.๘	๒๗.๖	๑๐๐.๐(๑๑๖)	๕.๐
<u>๒๒-๒๔</u>							
บุคคลคนเดียว	* ก	* ก	* ก	* -	-	* ก(๓)	๑.๘
ครอบครัวเดี่ยว	๓.๐	๑๓.๖	๓๖.๔	๒๘.๘	๑๘.๒	๑๐๐.๐(๖๖)	๔.๕
ครอบครัวขยาย ๑	-	๒๒.๒	๒๙.๖	๒๕.๙	๒๒.๒	๑๐๐.๐(๒๗)	๔.๖
ครอบครัวขยาย ๒	-	-	๒๘.๖	๕๗.๑	๑๔.๓	๑๐๐.๐(๗)	๕.๓
เกี้ยวของ	-	-	* ก	-	-	* ก(๑)	๓.๕
ไม่เกี้ยวของ	-	-	-	-	-	-	-
รวม	๒.๙	๑๕.๔	๓๔.๖	๒๘.๘	๑๘.๓	๑๐๐.๐(๑๐๔)	๔.๕

แบบของครอบครัว	ไม่มีบุตร	จำนวนบุตรที่มีชีวิต				รวม	จำนวนบุตรเฉลี่ย
		๑-๒ คน	๓-๔ คน	๕-๖ คน	๗ คนขึ้นไป		
<u>๒๕-๒๙</u>							
บุคคลคนเดียว	-	-	-	-	-	-	-
ครอบครัวเดี่ยว	๘.๕	๒๔.๕	๔๗.๒	๑๗.๐	๑.๗	๑๐๐.๐(๕๓)	๓.๑
ครอบครัวขยาย ๑	๑๐.๐	๑๓.๓	๔๓.๓	๒๖.๗	๖.๗	๑๐๐.๐(๓๐)	๓.๗
ครอบครัวขยาย ๒	-	๖๒.๕	๒๕.๐	๑๒.๕	-	๑๐๐.๐(๘)	๒.๕
เกี้ยวของ	-	ก	-	-	-	ก(๓)	๑.๕
ไม่เกี้ยวของ	-	*	-	-	-	*	-
รวม	๘.๕	๒๖.๖	๔๒.๖	๑๙.๑	๓.๒	๑๐๐.๐(๘๔)	๓.๒
<u>๓๐</u>							
บุคคลคนเดียว	-	-	-	-	-	-	-
ครอบครัวเดี่ยว	๒๕.๐	๓๑.๓	๓๑.๓	๖.๓	๖.๓	๑๐๐.๐(๑๖)	๒.๔
ครอบครัวขยาย ๑	๒๐.๐	๒๐.๐	๒๐.๐	-	-	๑๐๐.๐(๑๕)	๑.๖
ครอบครัวขยาย ๒	-	ก	ก	-	-	ก(๒)	๒.๕
เกี้ยวของ	-	*	*	-	-	*	-
ไม่เกี้ยวของ	-	-	-	-	-	-	-
รวม	๒๑.๒	๔๕.๕	๒๗.๓	๓.๐	๓.๐	๑๐๐.๐(๓๓)	๒.๑
<u>อายุปัจจุบัน ๔๕</u>							
<u>๑๕-๑๗</u>							
บุคคลคนเดียว	* ก	-	-	* ก	-	* ก(๓)	๑.๘
ครอบครัวเดี่ยว	๒.๑	๔.๓	๒๕.๕	๓๖.๒	๓๑.๘	๑๐๐.๐(๔๗)	๕.๕
ครอบครัวขยาย ๑	-	๑๒.๕	-	๓๗.๕	๕๐.๐	๑๐๐.๐(๘)	๖.๓
ครอบครัวขยาย ๒	-	๘.๓	-	๔๑.๗	๕๐.๐	๑๐๐.๐(๑๒)	๖.๔
เกี้ยวของ	-	๑๔.๓	๑๔.๓	๕๗.๑	๑๔.๓	๑๐๐.๐(๗)	๔.๗
ไม่เกี้ยวของ	-	-	-	-	-	-	-
รวม	๓.๑	๖.๕	๑๖.๘	๓๙.๐	๓๓.๘	๑๐๐.๐(๗๗)	๕.๖
<u>๑๘-๑๙</u>							
บุคคลคนเดียว	๒๐.๐	๔๐.๐	๒๐.๐	-	๒๐.๐	๑๐๐.๐(๕)	๒.๘
ครอบครัวเดี่ยว	-	๑๔.๗	๒๕.๓	๒๒.๗	๓๗.๓	๑๐๐.๐(๗๕)	๕.๔
ครอบครัวขยาย ๑	-	๒๕.๐	๑๔.๓	๒๘.๖	๓๒.๑	๑๐๐.๐(๒๘)	๕.๑
ครอบครัวขยาย ๒	-	-	๓๐.๘	๖๑.๕	๗.๗	๑๐๐.๐(๑๓)	๕.๑
เกี้ยวของ	-	๓๓.๓	๕๐.๐	-	๑๖.๗	๑๐๐.๐(๖)	๓.๖
ไม่เกี้ยวของ	-	-	-	-	-	-	-
รวม	๒๐.๐	๑๑๓.๐	๑๑๐.๑	๑๑๖.๐	๑๑๓.๕	๑๐๐.๐(๑๒๗)	๕.๑

ตารางที่ ๔ (จ)

แบบของครอบครัว	ไม่มีบุตร	จำนวนบุตรที่มีชีวิต				รวม	จำนวนบุตรเฉลี่ย
		๑-๒ คน	๓-๔ คน	๕-๖ คน	๗ คนขึ้นไป		
๒๑-๒๑							
บุคคลคนเดียว	-	-	*๗	-	-	*๗(๒)	๓.๕
ครอบครัวเดี่ยว	๒.๑	๑๔.๖	๒๕.๐	๒๒.๙	๓๕.๔	๑๐๐.๐(๔๔)	๕.๒
ครอบครัวขยาย ๑	๔.๘	๘.๕	๒๘.๖	๑๙.๐	๓๘.๑	๑๐๐.๐(๒๑)	๕.๓
ครอบครัวขยาย ๒	-	-	๙.๑	๒๗.๓	๒๓.๖	๑๐๐.๐(๑๑)	๖.๘
เกี้ยวของ	-	๒๘.๖	๒๘.๖	๒๘.๖	๑๔.๓	๑๐๐.๐(๗)	๓.๐
ไม่เกี้ยวของ	*๗	-	-	-	-	*๗(๑)	-
รวม	๓.๓	๑๒.๒	๒๕.๖	๒๒.๒	๓๖.๗	๑๐๐.๐(๘๐)	๕.๓
๒๒-๒๔							
บุคคลคนเดียว	*๗	*๗	-	*๗	-	*๗(๓)	๑.๘
ครอบครัวเดี่ยว	๕.๘	๑๗.๖	๒๖.๕	๒๐.๖	๒๙.๔	๑๐๐.๐( )	๕.๗
ครอบครัวขยาย ๑	-	๒๗.๓	๑๘.๒	๓๖.๔	๑๘.๒	๑๐๐.๐( )	๕.๕
ครอบครัวขยาย ๒	-	*๗	-	*๗	*๗	*๗(๔)	๕.๒
เกี้ยวของ	-	*๗	-	-	-	*๗(๔)	๑.๕
ไม่เกี้ยวของ	-	-	*๗	-	-	*๗(๑)	๓.๕
รวม	๕.๘	๒๖.๑	๒๐.๓	๒๖.๑	๒๑.๗	๑๐๐.๐(๖๙)	๕.๓
๒๕-๒๙							
บุคคลคนเดียว	*๗	*๗	-	*๗	-	*๗(๔)	๒.๑
ครอบครัวเดี่ยว	๕.๓	๓๘.๒	๑๘.๔	๒๖.๓	๑๕.๘	๑๐๐.๐(๓๘)	๓.๙
ครอบครัวขยาย ๑	-	๗.๑	๓๕.๗	๒๑.๔	๓๕.๗	๑๐๐.๐(๑๔)	๕.๘
ครอบครัวขยาย ๒	-	*๗	*๗	*๗	*๗	*๗(๔)	๕.๗
เกี้ยวของ	-	๑๔.๓	๗๑.๔	-	๑๔.๓	๑๐๐.๐(๗)	๓.๙
ไม่เกี้ยวของ	-	-	-	-	-	-	-
รวม	๕.๕	๒๖.๘	๒๖.๘	๒๒.๔	๑๙.๘	๑๐๐.๐(๖๗)	๕.๒
๓๐ +							
บุคคลคนเดียว	-	-	-	-	-	-	-
ครอบครัวเดี่ยว	๒๗.๘	๕๐.๘	๒๒.๒	-	-	๑๐๐.๐(๑๘)	๑.๕
ครอบครัวขยาย ๑	-	๕๘.๕	๒๗.๓	๑๘.๒	-	๑๐๐.๐(๑๑)	๒.๘
ครอบครัวขยาย ๒	*๗	*๗	*๗	-	-	*๗(๓)	๑.๗
เกี้ยวของ	-	*๗	-	-	-	*๗(๒)	๑.๕
ไม่เกี้ยวของ	-	-	-	-	-	-	-
รวม	๑๗.๑	๕๘.๓	๒๒.๘	๕.๗	-	๑๐๐.๐(๓๕)	๑.๘

*๗ ทำการ ๕ ราย

เป็นคนต่างรุ่นมากกว่า ๒ รุ่นขึ้นไป ก็ย่อมมีโอกาสมีบุตรจำนวนมากกว่าในครอบครัวขยายแบบที่ ๑ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วมีบุตรหลานสมรสแล้วอยู่ร่วมกับพ่อแม่ที่แก่ชรา เพราะฉะนั้นจำนวนบุตรก็ย่อมน้อยกว่าในครอบครัวแบบขยายแบบที่ ๒ แต่ก็มีจำนวนบุตรเฉลี่ยมากกว่าในครอบครัวเดี่ยวเล็กน้อย สำหรับกลุ่มสตรีที่อายุปัจจุบัน ๑๕ - ๒๔ ปี และมีอายุแรกสมรส ๑๔ - ๑๘, ๒๐ - ๒๑, ๒๒ - ๒๔ ปี ก็ให้ผลคล้ายคลึงกัน เว้นแต่ผู้ที่มิใช่มีอายุแรกสมรส ๒๒ - ๒๔ ปี จำนวนสตรีในครอบครัวเดี่ยวที่ไม่มีบุตรคิดเป็นร้อยละ ๖๐.๐ ซึ่งมากกว่าจำนวนสตรีในครอบครัวขยายแบบที่ ๑ ซึ่งไม่มีบุตรคิดเป็นร้อยละ ๕๕.๖ และในสตรีกลุ่มที่ปัจจุบันมีอายุ ๑๕ - ๒๔ ปีนี้ ไม่มีผู้ใดมีบุตร ๕ คนขึ้นไปเลย

สำหรับสตรีที่ปัจจุบันมีอายุ ๒๕ - ๓๔ ปี และมีอายุแรกสมรส ๑๕ - ๑๗ ปี พบว่าอัตราส่วนของสตรีที่อาศัยในครอบครัวเดี่ยวมีบุตรในขนาดปานกลางคือ ๓ - ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๘ และ ๖๐.๐ แต่เมื่อพิจารณาจำนวนบุตรที่มีชีวิตโดยเฉลี่ยของกลุ่มที่มีอายุแรกสมรส ๑๕ - ๑๗ ปี ปรากฏว่าในครอบครัวเดี่ยวมีบุตรที่มีชีวิต ๔.๗ คน ในขณะที่ในครอบครัวทั้ง ๒ แบบมี ๔.๓ คน โดยพบว่าสตรีที่มีบุตร ๗ คนขึ้นไปในครอบครัวเดี่ยวมีมากถึงร้อยละ ๑๗.๘ และพบว่าในกลุ่มสตรีที่ปัจจุบันมีอายุ ๒๕ - ๓๔ ปี ซึ่งมีอายุแรกสมรส ๑๔ - ๑๘, ๒๐ - ๒๑ ปี มีสตรีที่มีบุตรมากกว่า ๗ คนขึ้นไปอยู่บ้าง แต่เป็นจำนวนน้อย ส่วนสตรีที่ปัจจุบันมีอายุ ๓๕ - ๔๔ ปี และมีอายุแรกสมรสต่ำกว่า ๑๘ ปี จะเห็นได้ว่าอัตราส่วนร้อยละของสตรีที่มีบุตรจำนวนมากกว่า ๕ - ๖ คน และ ๗ คนขึ้นไปมากกว่าในกลุ่มสตรีที่ปัจจุบันมีอายุ ๒๕ - ๓๔ ปี และมีอายุแรกสมรสเท่ากันทั้งนี้ เนื่องจากในกลุ่มสตรีที่ปัจจุบันมีอายุ ๓๕ - ๔๔ ปี มีระยะเวลาที่อยู่ในช่วงสมรสนานกว่า ซึ่งผลที่ได้ก็คล้ายคลึงกับผลการศึกษาของ Andrew Collever ซึ่งได้ทำการศึกษาที่ประเทศอินเดียพบว่า สตรีอินเดียต้องทำการสมรสตั้งแต่อายุน้อย ๆ ทำให้มีช่วงระยะเวลาอยู่ในการเจริญพันธุ์นานซึ่งเป็นผลทำให้การเจริญพันธุ์สูง^๗ และในสตรีกลุ่มที่มีอายุ ๓๕ - ๔๔ ปี ในปัจจุบันนี้นั้น ในกลุ่มที่มีอายุแรกสมรสสูงขึ้นไป อัตราส่วนร้อยละของผู้ที่มีบุตรจำนวนมากจะลดลง จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ

^๗ Andrew Collever, "The Family Cycle in India and the United State," American Sociological Review, Vol, 28 No 1, February 1963,

ของผู้ที่มีอายุแรกสมรส ๓๐ ปีนั้น มีบุตรจำนวน ๑ - ๒ คนโดยเฉลี่ย ในครอบครัวเดียวกันจะมี อัตราส่วนของสตรีที่มีบุตร ๑ - ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๓ และในครอบครัวขยายคิดเป็น ร้อยละ ๖๐.๐ ซึ่งลักษณะเช่นนี้จะคล้ายคลึงกันกับสตรีที่ปัจจุบันมีอายุ ๔๕ ปีขึ้นไป และมีอายุ แรกสมรส ๑๕ - ๑๗ ปี อัตราส่วนร้อยละของสตรีในครอบครัวเดียวกันที่มีจำนวนบุตร ๗ คนขึ้นไป เท่ากับ ๓๑.๘ ในครอบครัวขยายเท่ากับ ๕๐.๐ และเมื่ออายุแรกสมรสสูงขึ้น จำนวนบุตรก็ จะค่อย ๆ ลดลง

จากข้อมูลนี้อาจสรุปได้ว่า ในเรื่องแบบของครอบครัวกับการเจริญพันธุ์นี้ เมื่อเอาอายุ แรกสมรสเข้ามาเกี่ยวข้องพบว่า ในแบบครอบครัวขยายจะมีแนวโน้มที่อัตราส่วนร้อยละของสตรี ที่มีบุตรจำนวนมากมีมากกว่าในครอบครัวเดี่ยว แต่ทั้งนี้ก็ไม่ได้ขึ้นอยู่กับอายุแรกสมรสเพียงอย่าง เดียว หากขึ้นอยู่กับช่วงระยะเวลาในการสมรส โดยพิจารณาจากอายุปัจจุบันของ สตรีเป็นเกณฑ์ ตัวอย่างเช่น สตรีที่มีอายุปัจจุบัน ๒๐ ปี และมีอายุแรกสมรส ๑๕ ปี ย่อมมี โอกาสมีบุตรจำนวนน้อยกว่า สตรีที่ปัจจุบันอายุ ๓๐ ปี และมีอายุแรกสมรส ๒๐ ปี

อายุ ในเรื่องอายุของสตรี ก็นับว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ต่อจำนวนบุตร มีการคาดหมายจะมีการเจริญพันธุ์สำหรับสตรีในกลุ่มอายุ ๓๕ - ๔๔ ปี และถ้าสตรีซึ่งอยู่ในวัย ๔๕ ปีหรือเกินกว่านั้นขึ้นไปก็ยิ่งต่ำลงไปอีก^๘ Freedman และ Takeshita พบว่า ๒๗ % ของกลุ่มสตรีผู้มีการศึกษาที่สูงต้องการมีบุตร ๒ คนเท่านั้น เมื่อเปรียบเทียบกับในกลุ่มผู้มีการศึกษาน้อยมีเพียง ๔ %^๙ และจากการศึกษาในวิทยานิพนธ์พบว่า

^๘ J. Scott Matsumoto, Chai Bin Park and Bella Z Bell
op.cit., pp 22 - 25

^๙ Ronald Freedman and John Y Takesheta, Family Planning in Taiwan. (Princeton University Press, Princeton, New Jersey 1969) p. 89

(ตารางที่ ๕) ในกลุ่มอายุ ๑๕ - ๒๔ ปี สตรีที่มีบุตรเกิดรอด ๑ - ๒ คน ที่อยู่ในครอบครัวเดี่ยวมีร้อยละ ๒๓.๗ ในครอบครัวขยายแบบที่ ๑ , ๒ มีร้อยละ ๕๗.๖ และ ๕๗.๘ ตามลำดับ และในกลุ่มอายุ ๒๕ - ๓๔ ปี ส่วนใหญ่ของสตรีที่สมรสแล้วที่อาศัยอยู่ทั้งในครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยายมีบุตรเกิดรอดประมาณ ๓ - ๔ คน จำนวนบุตรโดยเฉลี่ยของครอบครัวเดี่ยวเท่ากับ ๓.๕ คน ครอบครัวขยายแบบที่ ๑ เท่ากับ ๒.๘๕ คน และแบบที่ ๒ เท่ากับ ๓.๐๖ คน และในกลุ่มอายุ ๓๕ - ๔๔ ปี สตรีที่มีบุตรเกิดรอด ๗ คนขึ้นไปในครอบครัวเดี่ยวคิดเป็นร้อยละ ๓๑.๑ ในครอบครัวขยายแบบที่ ๑ และ ๒ เท่ากับ ๒๕.๖ และ ๓๒.๐ ตามลำดับกลุ่มที่อายุ ๔๕ ปีขึ้นไปก็เป็นไปในทางเดียวกันคือ ผู้ที่มีบุตร ๑ - ๒ คนมีน้อย ส่วนใหญ่จะมีบุตร ๕ - ๖ คน หรือมากกว่านั้นทั้งในครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยาย แต่ในครอบครัวขยายจะมีจำนวนบุตรเกิดรอดมากกว่า โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของจำนวนบุตรเกิดรอดในครอบครัวเดี่ยวเท่ากับ ๕.๕๕ และในครอบครัวขยายแบบที่ ๑ และ ๒ เท่ากับ ๕.๒๔ และ ๖.๘๖ เป็นที่น่าสังเกตว่าในครอบครัวขยายแบบที่ ๑ มักจะมีจำนวนบุตรโดยเฉลี่ยน้อยกว่าในครอบครัวขยายแบบที่ ๒ และบางกลุ่มอายุน้อยกว่าในครอบครัวเดี่ยวด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในครอบครัวขยายแบบที่ ๑ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนในสายตระกูลเดียวกัน ลูกหลานสมรสแล้วอยู่กับพ่อแม่ และบางครั้งพ่อแม่เป็นผู้นำทางเศรษฐกิจแม่จะมีได้เป็นหัวหน้าครอบครัว ความจำเป็นทางเศรษฐกิจที่เข้ามาเกี่ยวข้องอาจทำให้ต้องการมีบุตรจำนวนน้อย และเมื่อศึกษาถึงจำนวนบุตรที่มีชีวิตพบว่ (ตารางที่ ๖) ไม่มีความแตกต่างกันมากนักระหว่างจำนวนบุตรเกิดรอดและจำนวนบุตรที่มีชีวิต โดยเปรียบเทียบจากค่าเฉลี่ยของจำนวนบุตรที่มีชีวิตในตาราง ๖ กับค่าเฉลี่ยจำนวนบุตรเกิดรอดในตาราง ๕ จากผลการศึกษารังนี้ อาจสรุปได้ว่า ในการศึกษาถึงจำนวนบุตรของสตรีที่สมรสแล้วและอาศัยอยู่ในครอบครัวแบบต่าง ๆ นั้น การที่จะพิจารณาแต่เพียงอายุของสตรีแต่เพียงอย่างเดียวไม่เป็นการเพียงพอ เพราะถ้าเป็นไปตามอายุอย่างเดียว สตรีในวัย ๔๕ ปีขึ้นไปจะมีบุตรจำนวนน้อยคนเพราะว่ากำลังอยู่ในวัยใกล้จะหมดประจำเดือน แต่จากการศึกษาพบว่าเมื่อสตรีที่มีอายุมากจำนวนบุตรก็มีมากขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมีอายุแรกสมรสเข้ามาเกี่ยวข้อง

ตารางที่ ๕ อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่สมรสแล้ว จำแนกตามจำนวนบุตร
เกิดรอด แบบของครอบครัว และอายุของสตรี

แบบของครอบครัว	ไม่มีบุตร	จำนวนบุตรเกิดรอด			๗ คน ขึ้นไป	รวม	จำนวนบุตร เฉลี่ย
		๑-๒ คน	๓-๔ คน	๕-๖ คน			
<u>รวมทุกหมวดอายุ</u>							
บุคคลคนเดียว	๓๗.๐	๒๒.๒	๑๔.๘	๗.๔	๑๘.๕	๑๐๐.๐ (๒๗)	๒.๙
ครอบครัวเดี่ยว	๖.๘	๒๒.๘	๒๗.๑	๒๐.๘	๒๒.๕	๑๐๐.๐ (๑๐๓๗)	๔.๗
ครอบครัวขยาย ๑	๗.๘	๓๑.๔	๒๖.๐	๑๘.๔	๑๖.๔	๑๐๐.๐ (๕๓๘)	๓.๘
ครอบครัวขยาย ๒	๖.๐	๒๖.๒	๒๔.๖	๑๙.๗	๒๓.๕	๑๐๐.๐ (๑๘๓)	๔.๕
เกี้ยวของ ไม่เกี้ยวของ	๔.๕	๓๗.๙	๒๑.๒	๒๒.๗	๑๓.๖	๑๐๐.๐ (๖๖)	๓.๗
รวม	๗.๔	๒๖.๒	๒๖.๒	๑๙.๘	๒๐.๔	๑๐๐.๐ (๑๘๕๔)	๔.๒
<u>อายุ ๑๕-๒๔</u>							
บุคคลคนเดียว	-	* ๗	-	-	-	* ๗ (๑)	๑.๕
ครอบครัวเดี่ยว	๒๓.๙	๒๓.๗	๑๒.๔	-	-	๑๐๐.๐ (๑๑๓)	๑.๔
ครอบครัวขยาย ๑	๒๑.๙	๕๗.๕	๒๐.๕	-	-	๑๐๐.๐ (๗๓)	๑.๖
ครอบครัวขยาย ๒	๒๖.๓	๕๗.๘	๑๕.๘	-	-	๑๐๐.๐ (๑๙)	๑.๔
เกี้ยวของ ไม่เกี้ยวของ	* ๗	* ๗	-	-	-	* ๗ (๓)	.๕
รวม	๒๓.๙	๖๐.๘	๑๕.๓	-	-	๑๐๐.๐ (๒๐๙)	๑.๕
<u>อายุ ๒๕-๓๔</u>							
บุคคลคนเดียว	-	* ๗	* ๗	-	-	* ๗ (๒)	๒.๕
ครอบครัวเดี่ยว	๖.๘	๒๕.๘	๔๒.๔	๑๘.๒	๗.๓	๑๐๐.๐ (๓๑๔)	๓.๕
ครอบครัวขยาย ๑	๙.๑	๓๙.๔	๓๒.๓	๑๓.๖	๕.๖	๑๐๐.๐ (๑๙๘)	๒.๙
ครอบครัวขยาย ๒	๗.๖	๓๓.๓	๓๙.๔	๑๖.๗	๓.๐	๑๐๐.๐ (๖๖)	๓.๐
เกี้ยวของ ไม่เกี้ยวของ	-	๘๑.๘	๙.๑	๙.๑	-	๑๐๐.๐ (๑๑)	๒.๐
รวม	๗.๓	๓๒.๓	๓๘.๑	๑๖.๒	๖.๑	๑๐๐.๐ (๕๙๑)	๓.๒

ตารางที่ ๕ (ต่อ)

แบบของครอบครัว	จำนวนบุตรเกิดรอด					จำนวนบุตร เฉลี่ย	
	ไม่มีบุตร	๑-๒ คน	๓-๔ คน	๕-๖ คน	๗ คน ขึ้นไป		
<u>อายุ ๓๕-๔๔</u>							
บุคคลคนเดียว	๒๐.๑	๒๐.๐	๒๐.๐	-	-	๑๐๐.๐(๕)	๑.๐
ครอบครัวเดี่ยว	๓.๘	๑๓.๕	๒๔.๖	๒๘.๑	๓๐.๑	๑๐๐.๐(๓๖๒)	๕.๒
ครอบครัวขยาย ๑	๔.๔	๑๕.๖	๒๗.๕	๒๖.๘	๒๕.๖	๑๐๐.๐(๑๖๐)	๔.๘
ครอบครัวขยาย ๒	-	๒๔.๐	๑๘.๐	๒๖.๐	๓๒.๐	๑๐๐.๐(๕๐)	๕.๒
เกี่ยวของ	๕.๖	๓๓.๓	๒๗.๘	๑๑.๑	๒๒.๒	๑๐๐.๐(๑๘)	๓.๘
ไม่เกี่ยวของ	-	* ๓	-	-	-	* ๓(๑)	๑.๕
รวม	๔.๒	๑๕.๘	๒๔.๘	๒๖.๗	๒๘.๕	๑๐๐.๐(๕๗๖)	๕.๐
<u>อายุ ๔๕ ขึ้นไป</u>							
บุคคลคนเดียว	๓๖.๘	๑๕.๘	๑๐.๕	๑๐.๕	๒๖.๓	๑๐๐.๐(๑๘)	๓.๕
ครอบครัวเดี่ยว	๔.๐	๑๓.๘	๑๘.๗	๒๓.๕	๓๘.๘	๑๐๐.๐(๒๖๘)	๕.๖
ครอบครัวขยาย ๑	๐.๘	๒๒.๔	๑๕.๘	๒๗.๑	๓๓.๖	๑๐๐.๐(๑๐๗)	๕.๓
ครอบครัวขยาย ๒	๒.๑	๖.๓	๑๕.๖	๒๕.๐	๕๒.๑	๑๐๐.๐(๔๘)	๖.๕
เกี่ยวของ	-	๒๖.๕	๒๓.๕	๓๕.๓	๑๔.๗	๑๐๐.๐(๓๔)	๔.๘
ไม่เกี่ยวของ	* ๓	-	* ๓	-	-	. ๓(๒)	๑.๘
รวม	๔.๔	๑๕.๘	๑๗.๘	๒๔.๗	๓๗.๒	๑๐๐.๐(๔๗๘)	๕.๔

* ๓ ทำกว่า ๕ ราย

ตารางที่ ๖ อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่สมรสแล้ว จำแนกตามจำนวนบุตรที่มีชีวิต แบบของครอบครัว และอายุของสตรี

แบบของครอบครัว	ไม่มีบุตร	จำนวนบุตรที่มีชีวิต				รวม	จำนวนบุตรเฉลี่ย
		๑-๒ คน	๓-๔ คน	๕-๖ คน	๗ คนขึ้นไป		
<u>รวมทุกหมวดอายุ</u>							
บุคคลคนเดียว	๓๘.๕	๓๐.๘	๑๕.๔	๑๑.๕	๓.๘	๑๐๐.๐(๒๖)	๑.๕
ครอบครัวเดี่ยว	๙.๒	๒๔.๘	๒๙.๒	๒๒.๓	๑๖.๖	๑๐๐.๐(๑๐๓๘)	๓.๙
ครอบครัวขยาย ๑	๘.๒	๓๒.๙	๒๙.๕	๑๘.๒	๑๓.๒	๑๐๐.๐(๕๓๘)	๓.๕
ครอบครัวขยาย ๒	๖.๐	๒๙.๐	๒๖.๒	๒๔.๐	๑๖.๘	๑๐๐.๐(๑๘๓)	๓.๙
เกี้ยวของ	๖.๑	๔๓.๙	๒๔.๒	๑๓.๖	๑๒.๑	๑๐๐.๐(๖๖)	๓.๓
ไม่เกี้ยวของ	* ๓	* ๓	* ๓	-	-	* ๓(๓)	๑.๙
รวม	๙.๘	๒๘.๒	๒๘.๐	๒๐.๘	๑๕.๒	๑๐๐.๐(๑๘๕๔)	๓.๙
<u>อายุ ๑๕-๒๔</u>							
บุคคลคนเดียว	-	* ๓	-	-	-	* ๓(๑)	๑.๕
ครอบครัวเดี่ยว	๒๕.๙	๒๓.๙	๑๐.๖	-	-	๑๐๐.๐(๑๑๓)	๑.๓
ครอบครัวขยาย ๑	๒๑.๔	๖๑.๖	๑๖.๘	-	-	๑๐๐.๐(๙๓)	๑.๕
ครอบครัวขยาย ๒	๒๖.๓	๕๙.๙	๑๕.๘	-	-	๑๐๐.๐(๑๙)	๑.๘
เกี้ยวของ	* ๓	* ๓	-	-	-	* ๓(๓)	.๕
ไม่เกี้ยวของ	-	-	-	-	-	-	-
รวม	๒๘.๙	๖๒.๒	๑๒.๙	-	-	๑๐๐.๐(๒๐๙)	๑.๘
<u>อายุ ๒๕-๓๔</u>							
บุคคลคนเดียว	-	* ๓	-	-	-	* ๓(๑)	๑.๕
ครอบครัวเดี่ยว	๖.๘	๒๘.๐	๔๓.๓	๑๙.๘	๔.๕	๑๐๐.๐(๓๑๔)	๓.๓
ครอบครัวขยาย ๑	๙.๖	๓๙.๙	๓๓.๓	๑๒.๑	๕.๑	๑๐๐.๐(๑๙๘)	๒.๘
ครอบครัวขยาย ๒	๙.๖	๓๘.๘	๔๒.๘	๑๓.๖	๑.๕	๑๐๐.๐(๖๖)	๒.๘
เกี้ยวของ	๘.๑	๙๒.๙	๘.๑	๘.๑	-	๑๐๐.๐(๑๑)	๑.๘
ไม่เกี้ยวของ	-	-	-	-	-	-	-
รวม	๙.๖	๓๓.๙	๓๙.๒	๑๕.๓	๔.๒	๑๐๐.๐(๕๙๐)	๓.๑

ตารางที่ ๖ (ต่อ)

แบบของครอบครัว	จำนวนบุตรที่มีชีวิต					รวม	จำนวนบุตร เฉลี่ย
	ไม่มีบุตร	๑-๒ คน	๓-๔ คน	๕-๖ คน	๗ คน ขึ้นไป		
<u>อายุ ๓๕-๔๔</u>							
บุคคลคนเดียว	๒๐.๐	๒๐.๐	๒๐.๐	-	-	๑๐๐.๐(๕)	๑.๐
ครอบครัวเดี่ยว	๔.๔	๑๔.๐	๒๖.๓	๓๑.๘	๒๓.๔	๑๐๐.๐(๓๔๒)	๔.๘
ครอบครัวขยาย ๑	๕.๐	๑๓.๕	๒๘.๔	๒๘.๓	๑๘.๔	๑๐๐.๐(๑๖๐)	๔.๔
ครอบครัวขยาย ๒	-	๒๔.๐	๒๐.๐	๓๐.๐	๒๖.๐	๑๐๐.๐(๕๐)	๔.๘
^๑ ^๒ ^๓ ^๔ ^๕ ^๖ ^๗ ^๘ ^๙ ^{๑๐} ^{๑๑} ^{๑๒} ^{๑๓} ^{๑๔} ^{๑๕} ^{๑๖} ^{๑๗} ^{๑๘} ^{๑๙} ^{๒๐} ^{๒๑} ^{๒๒} ^{๒๓} ^{๒๔} ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} ^{๒๘} ^{๒๙} ^{๓๐} ^{๓๑} ^{๓๒} ^{๓๓} ^{๓๔} ^{๓๕} ^{๓๖} ^{๓๗} ^{๓๘} ^{๓๙} ^{๔๐} ^{๔๑} ^{๔๒} ^{๔๓} ^{๔๔} ^{๔๕} ^{๔๖} ^{๔๗} ^{๔๘} ^{๔๙} ^{๕๐} ^{๕๑} ^{๕๒} ^{๕๓} ^{๕๔} ^{๕๕} ^{๕๖} ^{๕๗} ^{๕๘} ^{๕๙} ^{๖๐} ^{๖๑} ^{๖๒} ^{๖๓} ^{๖๔} ^{๖๕} ^{๖๖} ^{๖๗} ^{๖๘} ^{๖๙} ^{๗๐} ^{๗๑} ^{๗๒} ^{๗๓} ^{๗๔} ^{๗๕} ^{๗๖} ^{๗๗} ^{๗๘} ^{๗๙} ^{๘๐} ^{๘๑} ^{๘๒} ^{๘๓} ^{๘๔} ^{๘๕} ^{๘๖} ^{๘๗} ^{๘๘} ^{๘๙} ^{๙๐} ^{๙๑} ^{๙๒} ^{๙๓} ^{๙๔} ^{๙๕} ^{๙๖} ^{๙๗} ^{๙๘} ^{๙๙} ^{๑๐๐}	๕.๖	๓๘.๘	๒๒.๒	๑๑.๑	๒๒.๒	๑๐๐.๐(๑๘)	๓.๘
^๑ ^๒ ^๓ ^๔ ^๕ ^๖ ^๗ ^๘ ^๙ ^{๑๐} ^{๑๑} ^{๑๒} ^{๑๓} ^{๑๔} ^{๑๕} ^{๑๖} ^{๑๗} ^{๑๘} ^{๑๙} ^{๒๐} ^{๒๑} ^{๒๒} ^{๒๓} ^{๒๔} ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} ^{๒๘} ^{๒๙} ^{๓๐} ^{๓๑} ^{๓๒} ^{๓๓} ^{๓๔} ^{๓๕} ^{๓๖} ^{๓๗} ^{๓๘} ^{๓๙} ^{๔๐} ^{๔๑} ^{๔๒} ^{๔๓} ^{๔๔} ^{๔๕} ^{๔๖} ^{๔๗} ^{๔๘} ^{๔๙} ^{๕๐} ^{๕๑} ^{๕๒} ^{๕๓} ^{๕๔} ^{๕๕} ^{๕๖} ^{๕๗} ^{๕๘} ^{๕๙} ^{๖๐} ^{๖๑} ^{๖๒} ^{๖๓} ^{๖๔} ^{๖๕} ^{๖๖} ^{๖๗} ^{๖๘} ^{๖๙} ^{๗๐} ^{๗๑} ^{๗๒} ^{๗๓} ^{๗๔} ^{๗๕} ^{๗๖} ^{๗๗} ^{๗๘} ^{๗๙} ^{๘๐} ^{๘๑} ^{๘๒} ^{๘๓} ^{๘๔} ^{๘๕} ^{๘๖} ^{๘๗} ^{๘๘} ^{๘๙} ^{๙๐} ^{๙๑} ^{๙๒} ^{๙๓} ^{๙๔} ^{๙๕} ^{๙๖} ^{๙๗} ^{๙๘} ^{๙๙} ^{๑๐๐}	-	* ก	-	-	-	* ก(๑)	๑.๕
รวม	๔.๓	๑๖.๘	๒๖.๔	๒๘.๘	๒๒.๒	๑๐๐.๐(๕๓๖)	๔.๖
<u>อายุ ๔๕ ขึ้นไป</u>							
บุคคลคนเดียว	๓๖.๘	๒๖.๓	๑๕.๘	๑๕.๘	๕.๓	๑๐๐.๐(๑๘)	๒.๒
ครอบครัวเดี่ยว	๔.๑	๑๘.๖	๒๔.๒	๒๔.๕	๒๘.๐	๑๐๐.๐(๒๖๘)	๔.๘
ครอบครัวขยาย ๑	.๘	๒๓.๔	๒๑.๕	๒๖.๒	๒๘.๐	๑๐๐.๐(๑๐๓)	๔.๘
ครอบครัวขยาย ๒	๒.๑	๘.๓	๑๔.๖	๔๑.๓	๓๓.๓	๑๐๐.๐(๔๔)	๖.๒
^๑ ^๒ ^๓ ^๔ ^๕ ^๖ ^๗ ^๘ ^๙ ^{๑๐} ^{๑๑} ^{๑๒} ^{๑๓} ^{๑๔} ^{๑๕} ^{๑๖} ^{๑๗} ^{๑๘} ^{๑๙} ^{๒๐} ^{๒๑} ^{๒๒} ^{๒๓} ^{๒๔} ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} ^{๒๘} ^{๒๙} ^{๓๐} ^{๓๑} ^{๓๒} ^{๓๓} ^{๓๔} ^{๓๕} ^{๓๖} ^{๓๗} ^{๓๘} ^{๓๙} ^{๔๐} ^{๔๑} ^{๔๒} ^{๔๓} ^{๔๔} ^{๔๕} ^{๔๖} ^{๔๗} ^{๔๘} ^{๔๙} ^{๕๐} ^{๕๑} ^{๕๒} ^{๕๓} ^{๕๔} ^{๕๕} ^{๕๖} ^{๕๗} ^{๕๘} ^{๕๙} ^{๖๐} ^{๖๑} ^{๖๒} ^{๖๓} ^{๖๔} ^{๖๕} ^{๖๖} ^{๖๗} ^{๖๘} ^{๖๙} ^{๗๐} ^{๗๑} ^{๗๒} ^{๗๓} ^{๗๔} ^{๗๕} ^{๗๖} ^{๗๗} ^{๗๘} ^{๗๙} ^{๘๐} ^{๘๑} ^{๘๒} ^{๘๓} ^{๘๔} ^{๘๕} ^{๘๖} ^{๘๗} ^{๘๘} ^{๘๙} ^{๙๐} ^{๙๑} ^{๙๒} ^{๙๓} ^{๙๔} ^{๙๕} ^{๙๖} ^{๙๗} ^{๙๘} ^{๙๙} ^{๑๐๐}	-	๓๘.๒	๓๒.๔	๑๓.๖	๑๑.๘	๑๐๐.๐(๓๔)	๓.๖
^๑ ^๒ ^๓ ^๔ ^๕ ^๖ ^๗ ^๘ ^๙ ^{๑๐} ^{๑๑} ^{๑๒} ^{๑๓} ^{๑๔} ^{๑๕} ^{๑๖} ^{๑๗} ^{๑๘} ^{๑๙} ^{๒๐} ^{๒๑} ^{๒๒} ^{๒๓} ^{๒๔} ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} ^{๒๘} ^{๒๙} ^{๓๐} ^{๓๑} ^{๓๒} ^{๓๓} ^{๓๔} ^{๓๕} ^{๓๖} ^{๓๗} ^{๓๘} ^{๓๙} ^{๔๐} ^{๔๑} ^{๔๒} ^{๔๓} ^{๔๔} ^{๔๕} ^{๔๖} ^{๔๗} ^{๔๘} ^{๔๙} ^{๕๐} ^{๕๑} ^{๕๒} ^{๕๓} ^{๕๔} ^{๕๕} ^{๕๖} ^{๕๗} ^{๕๘} ^{๕๙} ^{๖๐} ^{๖๑} ^{๖๒} ^{๖๓} ^{๖๔} ^{๖๕} ^{๖๖} ^{๖๗} ^{๖๘} ^{๖๙} ^{๗๐} ^{๗๑} ^{๗๒} ^{๗๓} ^{๗๔} ^{๗๕} ^{๗๖} ^{๗๗} ^{๗๘} ^{๗๙} ^{๘๐} ^{๘๑} ^{๘๒} ^{๘๓} ^{๘๔} ^{๘๕} ^{๘๖} ^{๘๗} ^{๘๘} ^{๘๙} ^{๙๐} ^{๙๑} ^{๙๒} ^{๙๓} ^{๙๔} ^{๙๕} ^{๙๖} ^{๙๗} ^{๙๘} ^{๙๙} ^{๑๐๐}	* ก	-	ก	-	-	* ก(๒)	๑.๓
รวม	๔.๘	๒๐.๐	๒๓.๐	๒๕.๓	๒๖.๘	๑๐๐.๐(๔๓๘)	๔.๓

* ก ทำกว่า ๕ ราย

เพราะคู่สมรสได้ทำกำรสมรสมาเป็นเวลานาน จะทำให้การเจริญพันธุ์ของสตรีอยู่ในระดับสูง

ในเรื่องอายุนี้ก็มีความสำคัญต่อจำนวนบุตรในอุดมคติ คนที่สูงอายุในขณะที่ให้สัมภาษณ์ มักจะชอบมีจำนวนบุตรในอุดมคติมากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย ทั้งนี้เนื่องจากประสบการณ์ เช่นอัตราการตายของทารกที่สูงมากในสมัยก่อน และหลังสงครามโลกใหม่ ๆ อิทธิพลจากนโยบายของรัฐที่มีความต้องการเสนยานุภาพทั้งในทางการทหาร ฯลฯ ตรงกันข้ามกับผู้ที่มีอายุน้อยมีประสบการณ์แตกต่างกันออกไป จึงมีแนวโน้มที่ต้องการจำนวนบุตรในอุดมคติน้อยลง ^{๑๐} และจากผลการศึกษาพบว่า (ตารางที่ ๘) ในกลุ่มอายุ ๑๕ - ๒๔ ปี สตรีที่อาศัยในครอบครัวเดี่ยวและต้องการมีบุตรเพียง ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๕ ส่วนในครอบครัวขยายแบบที่ ๑ นั้น ผู้ที่มีบุตรในอุดมคติ ๓ คน มีจำนวนมากที่สุด คือร้อยละ ๓๕.๓ ส่วนในครอบครัวขยายแบบที่ ๒ ผู้ที่ต้องการมีบุตรในอุดมคติ ๔ คนมีถึงร้อยละ ๔๒.๑ แต่เมื่ออายุเพิ่มขึ้นทั้งในครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยาย อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่มีบุตรในอุดมคติ ๔ คน หรือมากกว่านั้นเพิ่มขึ้นอีก ถ้าพิจารณาในกลุ่มอายุ ๔๕ ปีขึ้นไปในครอบครัวเดี่ยวสตรีที่ต้องการมีบุตรในอุดมคติ ๑ - ๒ คนมีน้อยมาก ส่วนใหญ่ต้องการบุตรในอุดมคติ ๔ คน เช่นเดียวกับในครอบครัวขยาย ส่วนในครอบครัวเดี่ยวสตรีที่มีจำนวนบุตรในอุดมคติ ๘ คนขึ้นไปก็มีมากพอสมควรทั้งนี้จะเห็นได้ว่า การที่สตรีมีอายุมากขึ้นมีจำนวนบุตรในอุดมคติสูงขึ้นอาจเนื่องมาจากจำนวนบุตรที่มีชีวิตเพิ่มขึ้น โดยสตรีส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะบอกจำนวนบุตรในอุดมคติตามจำนวนบุตรที่มีอยู่จริง

^{๑๐} ระจิตตา ณ พัทลุง, "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนบุตรในอุดมคติของสตรีที่สมรสแล้วในชนบทประเทศไทย" วิทยานิพนธ์ในชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๑๔) หน้า ๖

ตารางที่ ๘

อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่สมัครแล้ว จำนวนค่าจ้างรวมที่ผู้สมัครได้รับต่อปี โดยคิดเป็นปีของสตรี แบบของ

ครอบครัว และอายุของสตรี

แบบของครอบครัว	จำนวนบุตรในครอบครัว						จำนวนบุตรเฉลี่ย
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	
รวมทั้งหมดอายุ							
บุคคลคนเดียว	-	-	๕๐.๐	-	-	๕๐.๐	๕.๘
ครอบครัวเดี่ยว	๑.๙	๑๘.๐	๒๓.๖	๒๘.๑	๑๓.๙	๓.๒	๓.๘
ครอบครัวขยาย ๑	๑.๙	๑๓.๑	๒๓.๖	๓๔.๓	๑๒.๒	๔.๒	๓.๘
ครอบครัวขยาย ๒	๓.๑	๑๒.๔	๒๔.๘	๓๕.๖	๑๒.๔	๓.๙	๓.๓
เกียจของ	-	๓๖.๓	๑๘.๒	๑๘.๒	๙.๑	-	-
ไม่เกียจของ	-	-	-	-	-	-	-
รวม	๑.๘	๑๓.๓	๒๓.๖	๓๐.๘	๑๓.๑	๕.๑	๓.๘
อายุ ๑๕-๒๔							
บุคคลคนเดียว	-	-	๑๐๐.๐	-	-	-	๓.๖
ครอบครัวเดี่ยว	๑.๘	๓๑.๕	๒๔.๑	๒๕.๙	๙.๓	๑.๘	๓.๐
ครอบครัวขยาย ๑	-	๓.๐	๓๕.๓	๓๒.๔	๔.๔	๑.๔	๓.๓
ครอบครัวขยาย ๒	-	๑๐.๕	๒๖.๓	๔๖.๑	๕.๓	-	๓.๒
เกียจของ	-	๕๐.๐	-	-	-	๕๐.๐	๕.๓
ไม่เกียจของ	-	-	-	-	-	-	-
รวม	๑.๐	๒๖.๘	๒๘.๓	๒๙.๓	๓.๑	๑.๕	๓.๑

ตารางที่ ๘ (ต่อ)

แบบของครอบครัว	จำนวนบุตรในอุทมาศติ						รวม	จำนวนบุตรเฉลี่ย
	ไม่มีบุตร	๑	๒	๓	๔	๕		
อายุ ๒๕-๓๔	-	-	-	-	-	-	๑๐๐.๐(๑)	๘.๖
บุคคลคนเดียว	๑.๘	๑๓.๖	๒๓.๐	๓๐.๒	๑๑.๕	๓.๖	๑๐๐.๐(๒๓๘)	๓.๘
ครอบครัวเดี่ยว	๑.๑	๑๖.๙	๒๕.๓	๓๓.๙	๑๐.๙	๕.๔	๑๐๐.๐(๑๘๓)	๓.๘
ครอบครัวขยาย	๓.๕	๑๕.๕	๒๕.๙	๓๒.๘	๑๒.๑	๕.๑	๑๐๐.๐(๕๘)	๓.๘
ครอบครัวขยาย ๒	-	-	*๑	-	-	-	*๑(๔)	๒.๘
ภรรยาของ	-	-	-	-	-	-	-	-
ไม่เกี่ยวข้อง	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	๑.๓	๑๓.๕	๒๖.๓	๓๑.๓	๑๑.๕	๕.๐	๑๐๐.๐(๕๒๔)	๓.๓
อายุ ๓๕-๔๔	-	-	-	-	-	-	-	-
บุคคลคนเดียว	๑.๕	๑๕.๒	๑๙.๘	๒๓.๖	๑๘.๒	๑๐.๓	๑๐๐.๐(๒๖๓)	๕.๒
ครอบครัวเดี่ยว	๒.๙	๑๖.๑	๑๖.๑	๓๕.๐	๑๖.๘	๕.๑	๑๐๐.๐(๑๓๓)	๓.๙
ครอบครัวขยาย ๑	๒.๓	๓.๐	๒๓.๓	๓๕.๙	๑๘.๖	๒.๓	๑๐๐.๐(๕๓)	๕.๑
ครอบครัวขยาย ๒	-	๒๐.๐	๒๐.๐	๒๐.๐	๒๐.๐	-	๑๐๐.๐(๕)	๓.๐
ภรรยาของ	-	-	-	-	-	-	-	-
ไม่เกี่ยวข้อง	๒.๒	๑๕.๓	๑๙.๐	๒๘.๑	๑๓.๙	๓.๘	๑๐๐.๐(๔๕๘)	๕.๑
รวม	๖.๒	๕๙.๕	๑๐๐.๐	๑๒๘.๑	๑๑๓.๑	๓๖.๘	๑๐๐.๐(๕๕๘)	๕.๑
อายุ ๔๕ขึ้นไป	-	-	-	-	-	-	-	-
บุคคลคนเดียว	-	-	-	-	-	-	-	-
ครอบครัวเดี่ยว	๑.๒	๑๐.๕	๒๓.๔	๓๙.๐	๑๕.๓	๒.๕	๑๐๐.๐(๓๓)	๕.๑
ครอบครัวขยาย ๑	๒.๖	๑๓.๖	๑๕.๘	๓๖.๘	๑๕.๘	๕.๓	๑๐๐.๐(๓๘)	๕.๑
ครอบครัวขยาย ๒	๑๑.๑	๑๑.๑	๒๒.๒	๕๕.๕	-	๑๑.๑	๑๐๐.๐(๙)	๓.๖
ภรรยาของ	-	-	-	-	-	-	-	-
ไม่เกี่ยวข้อง	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	๑๖.๖	๓๕.๓	๖๑.๐	๑๓๘.๓	๑๓๖.๖	๒๖.๕	๑๐๐.๐(๑๒๕)	๕.๐